

THE
SOFT POWER
LECTURES

TEMPORARY
ACADEMY
OF ARTS

ACTOPOLIS
ATHENS

The Soft Power Lectures

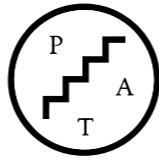
Πού θα πάει η ενέργεια μετά από εδώ;

Η Προσωρινή Ακαδημία Τεχνών (ΠΑΤ) Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Κατάρτισης είναι μια κινούμενη ακαδημία τεχνών και ένα καλλιτεχνικό πρόγραμμα πειραματικής εκπαίδευσης που προσφέρει ανώτατες καλλιτεχνικές σπουδές σε περιοχές που παρουσιάζεται ενδιαφέρον για μια εναλλακτική, πειραματική και αυτοοργανωμένη παιδεία εφαρμοσμένων και καλών τεχνών. Η ΠΑΤ πειραματίζεται σε ένα μοντέλο ανταλλαγής ερασιτεχνικής και επαγγελματικής κατάρτισης αξιοποιώντας την ευελιξία της πρώτης και τη συστηματικότητα και σκοπιμότητα της δεύτερης. Σε κάθε επιχείρηση της η ΠΑΤ δοκιμάζει να εργαστεί πάνω στα διαφορετικά εκφρασμένα αιτήματα και στόχους ανταγωνιστικών μεταξύ τους μοντέλων (καλλιτεχνικής) εκπαίδευσης, δοκιμάζοντας διαφορετικές εκπαιδευτικές δομές και καλλιτεχνικά και κοινωνικά μοντέλα. Στα πλαίσια του προγράμματος Actopolis που οργανώνει το Ινστιτούτο Γκαίτε, η ΠΑΤ θα επιμεληθεί μια σειρά επιτελεστικών διαλέξεων, επιχειρώντας να παράξει ένα υλικό ελέγχου του λόγου γύρω από προγράμματα ρύθμισης, εξευγενισμού και ετικέτας (branding) των πόλεων που βρίσκονται στο κέντρο ή στις παρυφές της ευρωπαϊκής αναδιάταξης. Οι διαλέξεις θα πραγματοποιηθούν σε θεσμικούς και εξωθεσμικούς χώρους, με ανάμεικτο κοινό, με καταξιωμένους και νεώτερους προσκεκλημένους και θα κορυφωθούν σε μια πολυφωνική παράσταση σε ένα γήπεδο μπάσκετ. Μια δοσμένη ατζέντα: Η Αθήνα είναι μια πόλη στο μάτι του κυκλώνα. Είναι η πρωτεύουσα μιας χώρας που βρίσκεται στο κέντρο του μεταναστευτικού προβλήματος, στο επίκεντρο του οικονομικού προβλήματος της ευρώπης. Μια πόλη αντιπαραδειγμα σε σχέση με την κατάρρευση των θεσμών που καθόρισαν την ευρώπη της πρόνοιας, των σχολείων, των νοσοκομείων, των ασφαλιστικών ταμείων. Είναι μια πόλη παράδειγμα καθώς είναι μια πόλη σε μετάβαση. Συχνά, αναφέρεται ως μια πόλη με πολύ δημιουργική ενέργεια.

Πως, λοιπόν, προσεγγίζουμε το φαινόμενο της “ενέργειας” που περιγράφει ως κενό σημαίνουν γενικότερα την πόλη της Αθήνας και ειδικότερα τους δρώντες του πεδίου της τέχνης και τη σχέση τους με όλα τα παραπάνω φλέγοντα και επίκαιρα ζητήματα που έχουν γίνει ένα τακτικό θέμα στην ατζέντα πολλών ιδρυμάτων, μουσείων και άλλων πολιτιστικών φορέων; Μπορεί κανείς να εκμεταλλευτεί την παραπάνω συγκυρία που συχνά περιγράφεται ως νέα κινητήρια δύναμη, και την εξωτικοποίηση της κρίσης για να παράξει ένα ωφέλιμο branding, να αξιοποιήσει το “μικρόβιο” της δημιουργικότητας και να απολαύσει τα οφέλη αυτής της “εφαρμοσμένης φαντασίας”, για την πόλη και τα υποκείμενα που ασχολούνται με αυτή, καλλιτέχνες, αρχιτέκτονες, ανθρωπολόγους, κοινωνικούς επιστήμονες; Πως μπορεί να εργαλειοποιήσει κανείς τα ζητήματα της μετανάστευσης, του εθνικισμού, του ελληνικού ήλιου, της ιδέας του νότου προκειμένου να κατασκευαστούν ετικέτες που θα διεκδικήσουν να ηγεμονεύσουν το λόγο γύρω από αυτά τα νοήματα παίζοντας και προβληματίζοντας τους συγκεκριμένους ρόλους που προορίζονται για συγκεκριμένους τόπους και υποκείμενα μέσα στη παγκοσμιοποιημένη συνθήκη;

Πως μπορεί μια χώρα, μια πόλη, μια ακαδημία να εξασκήσει soft power (ήπια δύναμη) προκειμένου να ηγεμονεύσει τον λόγο γύρω από τον εαυτό της και όσα την περιβάλλουν. Διαλέξεις, ομιλίες, συζητήσεις, έργα, apparatuses και άλλα ποικίλα υλικά επιχειρούν να συλλέξουν και να οργανώσουν την αφήγηση που παράγεται γύρω από την εξωτική Αθήνα της κρίσης και της δημιουργίας, την Αθήνα που υποδέχεται χιλιάδες μετανάστες και θα φιλοξενήσει την επόμενη Documenta.

Σχεδιασμός Προγράμματος: Ελιπίδα Καραμπά, Δέσποινα Ζευκιλή, Σοφία Ντώνα, Πάνος Σκλαβενίτης, Γλυκερία Σταθοπούλου, Κωνσταντίνος Χατζηνικολάου και προσκεκλημένοι καλλιτέχνες.

TEMPORARY
ACADEMY
OF ARTS

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ Σάββατο 27 Φεβρουαρίου STATE OF CONCEPT

«Αθήνα- Ομπερχάουζεν. Η ενέργεια δύο πόλεων».

Η διάλεξη ξεκινά με το ταξίδι της ΠΑΤ, στα πλαίσια της συμμετοχής της στο πρόγραμμα Ακτόπολις του Ινστιτούτου Γκαίτε, στην πρώην βιομηχανική πόλη του Ομπερχάουζεν. Η ΠΑΤ επιχειρεί να σκεφτεί τους όρους που πραγματοποιείται ένα πρόγραμμα αστικής ρύθμισης σε έξι βαλκανικές πόλεις. Η ΠΑΤ προσκαλείται να ενεργοποιήσει την τέχνη σε σχέση με ζητήματα που αφορούν την πόλη, τους μετανάστες, την εργασία. Αξιοποιώντας μεταξύ άλλων τη διάλεξη ως εργαλείο, επιχειρεί να φέρει στο προσκήνιο τις αντιφάσεις, τις κρυφές ατζέντες, τον δικό της αμφιλεγόμενο ρόλο ως καλλιτεχνικό/ εκπαιδευτικό πρόγραμμα, στις σύγχρονες μεθόδους εξευγενισμού και συμμόρφωσης των πόλεων και των υποκειμένων της. Από που προκύπτει η υπόθεση πως η κρίση παράγει δημιουργικά υποκείμενα και “δημιουργικές πόλεις”; Πως κατασκευάζονται οι αφηγήσεις των σύγχρονων αστικών κέντρων ως “ενέργειες” που εξαργυρώνονται στην αγορά του συμβολικού κεφαλαίου και συμμορφώνονται στα ρυθμιστικά αστικά προγράμματα;

Έργα/Apparatus: Αναστασία Δούκα: Queen Makita, Πάνος Σκλαβενίτης: The Poem begins with the unloving sun, Κωνσταντίνος Χατζηνικολάου: Fire Walker 2

Παρασκευή 18 Μαρτίου ΕΝΑ ΚΑΦΕΝΕΙΟ ΣΤΗΝ ΟΜΟΝΟΙΑ

«Συנεντεύξεις»
6:00 μμ. Καφέ-Μπάρ, Σωκράτους 42 (εντός της στοάς)

Εδώ και τώρα η ενέργεια της πόλης φαίνεται να είναι υψηλή. Μια «νεανική» αριστερή κυβέρνηση διεκδικεί την αλλαγή παραδείγματος για την ευρώπη ενώ παράλληλα συμβάνατα εκτοξεύουν στα ύψη αυτή την ενέργεια. Στην αναμονή, για παράδειγμα, της διεξαγωγής του διεθνούς καλλιτεχνικού γεγονότος της Ντοκουμέντα, υπάρχει έντονη προσμονή, ένα αίσθημα εγρήγορσης για την εικαστική σκηνή αλλά και επιφυλακτικότητα σε σχέση με την εξωτικοποίηση της πόλης και των υποκειμένων της. Σε κάθε περίπτωση όμως το σκηνικό προς στιγμήν έχει αλλάξει ήδη, ξένοι επισκέπτες επίσημοι και ανεπίσημοι σουλατσάρουν στις γκαλερί, στα τρέντι στέκια, στις καταλήψεις. Ταυτόχρονα, στα καλλιτεχνικά, τρέχει και η δική μας Μπιενάλε, που σωστά αναστοχάζεται για το ρόλο της, καθώς τόσο σε τοπικό όσο και σε διεθνές επίπεδο ο θεσμός βρίσκεται σε μια κρίσιμη στενωπό. Ενώ, στην κατάληψη του Green Park, καλλιτέχνες και πολιτικοί, διανοούμενοι και μη συσκέφτονται για την αντι/μετά/θεσμικότητα. Η ΠΑΤ οργανώνει μια σειρά από επιτελεστικές συנεντεύξεις, σε διαφορετικά δημιουργικά υποκείμενα που εμπλέκονται με την πόλη, που αφηγήθηκαν την πόλη, σε ομάδες καλλιτεχνών που καταλαμβάνουν την πόλη και ενεργά και ανενεργά στέκια, που συμμετέχουν στην Μπιενάλε, που εργάζονται για την Ντοκουμέντα, που δεν συμμετέχουν στην Μπιενάλε και που δεν εργάζονται για την Ντοκουμέντα. Προσκαλούμε καλλιτέχνες, αρχιτέκτονες και τα συναφή και τους ρωτάμε τις ίδιες ερωτήσεις. Οι ερωτήσεις σύντομες. Οι απαντήσεις επίσης. Οι καλεσμένοι δεν έχουν προετοιμαστεί. Οι ερωτήσεις σχετικές, αλλά και άσχετες (μετανάστευση, πόλη, τρως όταν βλέπεις ειδήσεις, εναλλακτική οικονομία, βιωσιμότητα, τι μισθό παίρνεις, βλέπεις πολιτικά;). Κάθε καλεσμένος έχει 5 λεπτά. Ας πούμε: 8 καλεσμένοι: 40 λεπτά. Καλεσμένοι: διάφορες ηλικίες.

Συμμετέχοντες: Sepake Angiama, Κωνσταντίνος Γιάνναρης, Ana Dana Beros, Ξένια Καπακτσόγλου & Poka Yio, Φάνης Καφαντάρης, Yelta Kom, Πέτρος Μώρης, Βασίλης Νούλας, Κωνσταντίνα Θεοδώρου, 3 137, Mirjana Utvić, Danijela Dugandzic Zivanovic.

Σάββατο 19 Μαρτίου CIRCUITS AND CURRENTS

«Πόσο μ ‘αρέσει ν’ ακούω τους ανθρώπους να ανεβαίνουν με το ασανσέρ και να μιλάνε ρουμάνικα»
(Λ. Πλάτωνος / Εμιγκρέδες της Ρουμανίας)
6:00 μμ. Νοταρά 13, Αθήνα

Επιχειρώντας να δούμε την πρακτική και πραγματιστική όψη των αφηγήσεων περί κρίσης και δημιουργικών ανθεκτικών πόλεων, οργανώνονται παράλληλες διαλέξεις προσκεκλημένων από τις συναίτερες χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Ακτόπολις, προκειμένου να μοιραστούμε ένα δίκτυο γνώσης σχετικά με τους τρόπους διαχείρισης της εργαλειοποίησης του συμβολικού καλλιτεχνικού κεφαλαίου στην κανονικοποίηση των σύγχρονων πόλεων και επιβίωσης των εργαζόμενων στο καλλιτεχνικό πεδίο.

Ομιλητές: Ana Dana Beros (Ζάγκρεμπ), Yelta Kom (Τουρκία), Mirjana Utvić (Βελιγράδι), Danijela Dugandzic Zivanovic (Σαράγιεβο)

Πέμπτη 31 Μαρτίου ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ, ΠΕΙΡΑΙΩΣ 256

«Πού θα πας μετά από δω;»
12:00 μμ. Αίθουσα Γραμμικού Σχεδίου

Η διάλεξη έχει ως στόχο να φέρει στο προσκήνιο την εξωτική οπτική της Αθήνας ως ένα νότιο πείραμα δημιουργικής βιωσιμότητας σε καιρούς κρίσης. Μπορούμε να προβληματικοποιήσουμε την ανάδειξη του θετικού και μόνο προσήμου χαρακτηριστικών όπως ευελιξία, βιωσιμότητα, επιτελεστικότητα, επινοητικότητα, δημιουργικότητα, παρατυπία (informality) κλπ. που αποτελούν τον τελευταίο καιρό σταθερό σημείο αναφοράς τόσο για μεγάλους θεσμούς όσο και για την αθηναϊκή σκηνή; Η Αθήνα σκιαγραφείται ως φορέας αντίστασης που μπορεί να διδάξει, να προτείνει στρατηγικές επιβίωσης αλλά και έναν νέο τρόπο να κάνει τέχνη χωρίς χρήματα, με εναλλακτικές οικονομικές και κοινοτιστικές πρακτικές. Τι προβλήματα δημιουργεί αυτή η εικόνα ιδωμένη μέσα σε ένα ευρωπαϊκό τοπίο επισφάλειας, περικοπών στον πολιτισμό και τις ανθρωπιστικές σπουδές και καθιέρωσης της τέχνης ως απλήρωτου χόμπι;

Σάββατο 23 Απριλίου ΜΕΝΙΔΙΑ

«Από το ηλιοβασίλεμα στον εμετό»
Περφόρμανς-μη-διάλεξη για το σινεμά / 45 λεπτά

«Έχω ένα ηλιοβασίλεμα (Ντυράς) κι έναν εμετό (Εστάς), αλλά τι θα δείξω ενδιάμεσα;» αναρωτήθηκε. «Για όλα φταίει ο βρωμο-Μπουνοιουέλ που τεμάχισε το μάτι του σκύλου, εξημερώνοντας το σινεμά», σκέφτηκε μετά. «Αν το είχε αφήσει άθικτο, τώρα ίσως να μας είχε μείνει λίγο κουράγιο για να δούμε τις δικές μας εικόνες, μα κοίτα πώς καταντήσαμε! Να βρίσκουμε απόλαυση και μοναδικό καταφύγιο στις φανφάρες του εξωτισμού».

Απρίλιος, κάθε Τρίτη ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΟΝΑΧΟΥ

«Soft Power Screenings. Το Βλέμμα»

Μια σειρά soft power προβολών στο Μόναχο. Μια συρραφή του κινηματογραφικού βλέμματος πάνω στις πόλεις της κρίσης, στα υποκείμενα και τα σώματα τους. Το Μόναχο θα συναντήσει την Αθήνα, όχι όμως το ίδιο το Μόναχο, ούτε την ίδια την Αθήνα, αλλά αυτές τις πόλεις, που είναι στο κέντρο, στην περιφέρεια, στην ανατολή, στη δύση, στη Γερμανία, την Ελλάδα, τα Βαλκάνια και ανταλλάσουν αμήχανες, ένοχες, βλοσυρές, αθώες και επιθετικές ματιές. Κοινό μεταβλητό: φοιτητές αρχιτεκτονικής, πολεοδομίας, τέχνης και άλλοι, πολίτες, περαστικοί.

Πέμπτη 12 Μαΐου ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ, ΤΜΗΜΑ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ

«South: Σκέψεις γύρω από μια ευρωπαϊκή γεωγραφία των πάνω και των κάτω»

Οι χάρτες, ο τρόπος που τους κοιτάζουμε: ο Βορράς λοιπόν πάνω και ο Νότος κάτω. Οκ. Τώρα ας σκεφτούμε τι μπορεί να σημαίνει αυτό. Αν δοκιμάσουμε να ανιχνεύσουμε τις συνδηλώσεις των ‘πάνω’ και ‘κάτω’ είναι εύκολο να διαπιστώσουμε πως το ‘πάνω’ νοείται αποκλειστικά με θετικό πρόσημο και το ‘κάτω’ με αρνητικό. Χρησιμοποιούμε το ‘άνωτερο’ και το ‘κατώτερο’ ως δείκτες ποιοτικής διάκρισης για να χαρακτηρίσουμε το στιγές. Από την οικονομική πορεία μιας χώρας μέχρι το επίπεδο μόρφωσης ή την σχεδιαστική δεινότητα κάποιου υποκειμένου. [...] Ο Βορράς είναι όντως/φυσικά/πραγματικά και αναπόφευκτα ανώτερος του Νότου σε όλα τα επίπεδα. Χαίρει μιας αδιαμφισβήτητης οικονομικής, κοινωνικής, πολιτισμικής και πολιτικής υπεροχής που ενώ την έχει κερδίσει με το σπαθί του ταυτόχρονα του έχει χαριστεί. Αυτή η φυσική υπεροχή του βορρά έχει σε κάθε περίπτωση και μια αποκλειστικά γεωπολιτική εκδοχή. Όταν επιτέλους σταματήσουμε να πιπιλάμε την καραμέλα της υψηλής γεωπολιτικής σπουδαιότητας που δήθεν απολαμβάνει η Ελλάδα λόγω της γεωγραφικής της θέσης ίσως μπορούσαμε να διακρίνουμε το αυτονόητο. Σκεφτείτε την περίφημη κάθοδο των Δωριέων ή τον ορμητικό τρόπο με τον οποίο οι Ινδοευρωπαίοι ξεχύθηκαν από το Βορρά προς το Νότο και τώρα προσπαθήστε να φέρετε στο μυαλό σας μια οποιαδήποτε σπουδαία ιστορική διαδρομή αντιστροφής. Σωστά, δεν υπάρχει.

Τρίτη 31 Μαΐου ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΝΤΕΙΟΥ

Μια πολυφωνική παράσταση Soft Power

ACTOPOLIS – THE ART OF ACTION
Ένα εγχείρημα του Goethe-Institut και της Urbane Künste Ruhr

ACTOPOLIS
THE ART
OF ACTION

